

แคทะเล

ชื่อพฤกษศาสตร์: *Dolichandrone spathacea* (L.f.) K.Schum

ชื่อพื้นเมือง: แคทะเล

ชื่อท้องถิ่น: แคป่า

วงศ์ BIGNONIACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

นิสัย เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 4 - 10 เมตร ไม่ผลัดใบ **ราก** ระบบรากแก้ว หยั่งดินลึก ไม่พบทั้งรากหายใจและรากค้ำยัน **ลำต้น** ไม้เนื้อแข็ง ตั้งตรง แตกกิ่งก้านน้อย เรือนยอดแผ่กว้าง เปลือกเรียบ หรือ แตกเป็นร่องตื้นๆ มีช่องอากาศตามลำต้น สีเทา แต่ละส่วนเมื่อแห้งจะเปลี่ยนเป็นสีดำ **ใบ** ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงตรงข้ามกัน ก้านใบ ยาว 10 - 30 เซนติเมตร ใบย่อย 2 - 4 คู่ ขนาดไม่เท่ากัน ใบรูปไข่ รูปใบหอกแกมรูปไข่ หรือ รูปใบหอกถึงรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ขนาด 2.5 - 7 X 7 - 16 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลมยาวคล้ายหาง ฐานใบเบี้ยว หรือแหลมถึงกลม ขอบใบเรียบ มีต่อมเรียงไปตามเส้นกลางใบทางด้านท้องใบ ก้านใบย่อย ยาว 0.4 - 1 เซนติเมตร **ดอก** สมบูรณ์เพศ แบบช่อกระจุก ช่อดอกสั้นออกตามปลายกิ่ง ยาว 3 - 5 เซนติเมตร แต่ละช่อมี 3 - 7 ดอก ก้านดอกย่อยยาว 1.5 - 3.3 เซนติเมตร บานครั้งละหนึ่งดอก วงกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปแตร ยาว 12 - 17 เซนติเมตร ปากแตรแยกเป็น 5 แฉก แต่ละแฉกมีรอยยับย่น และหักงอตามขอบ สีขาว มีกลิ่นหอม เกสรเพศผู้ 2 คู่ แต่ละคู่สั้น - ยาวไม่เท่ากัน เกสรเพศเมีย รั้งไข่อู้อยู่เหนือวงกลีบ ก้านเกสรยาวพ้นระดับกลีบดอก ยอดเกสรแยกเป็น 2 แฉก มีเม็ดไข่อจำนวนมาก **ผล** เป็นฝักเรียวยาว 2 - 3 X 30 - 60 เซนติเมตร บิดเป็นเกลียว เมื่อกแห้งแตกออกเป็นสองซีก เมล็ดจำนวนมาก นาน้ำมันปีก รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 0.6 - 0.8 X 1.3 - 1.8 เซนติเมตร

ลักษณะเด่น ฝักเรียวยาวบิดเป็นเกลียว เมื่อกแห้งแตกออกเป็นสองซีก เมล็ดจำนวนมาก เมล็ดหนามมีปีกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

นิเวศวิทยา แคทะเลขึ้นในป่าบริเวณน้ำกร่อย มีเขตการกระจายพันธุ์ ทางภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ของประเทศไทย ออกดอกเกือบตลอดทั้งปี แต่จะออกมากเดือน เมษายน - พฤษภาคมและติดผลเดือนกรกฎาคม - กันยายน

ประโยชน์ รากแก้ไข้ขับเสมหะ เลือดลม เปลือกแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ ดอกแก้ไข้ เมล็ดแก้ปวดประสาท ใบแก้ไข้แก้คัน เป็นยาบำรุงปากรักษาแผล ดอก และยอด ใช้รับประทานเป็นผัก เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องเรือน และหีบใส่ของ